

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2010. évi április hó 13. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rágalmazás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pécsi Városi Bíróság 17.B.1732/2007/8. számú ítéletét és a Baranya Megyei Bíróság 3.Bf.218/2008/4. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Városi Bíróság 2.B.160/2004/5. számú, 2005. április 6-án jogerős ítéletének felülvizsgálati eljárás keretében, majd az 1.B.108/2006/11. számú ítéletének fellebbezés folytán, eljárásjogi okból történt hatályon kívül helyezése után megismételt eljárásban - az erre kijelölt - Pécsi Városi Bíróság a 17.B.1732/2007/8. számú, 2008. április 9. napján meghozott ítéletével a terheltet rágalmazás vétsége (Btk. 179. § (1) és (2) bekezdés b) pont) miatt megrovásban részesítette.

A bejelentett védelmi fellebbezést elbírálva a Baranya Megyei Bíróság a 3.Bf.218/2008/4. számú, 2008. október 28-án kelt végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős, a másodfokú bíróság által is irányadónak tekintett történeti tényállás a következőket tartalmazza:

A terhelt részt vesz a közéletben; a helyi lapokban több alkalommal jelentek meg írásai, 2003. év során a városi képviselő testület környezetvédő bizottságának külsős tagja volt.

A sértett 2002. október 21. napja óta ugyanott polgármester.

A városban jelenik meg az az ingyenes terjesztésű újság, amit minden háztartás postaládájába eljuttatnak.

Ebben az újságban a terhelt "POHO" címmel egy cikket jelentetett meg, amely a következőket tartalmazta:

"Később a rendszer elmúlásával kipusztult a TEHO is, kaptunk helyette egy nagy kalapra való új adót, de a városon most mégis újból feltűnt. Persze nem törvényesen, csak úgy fű alatt, mint burjánzó gaz.

Éppen ezért nem is nevezhetjük TEHO-nak, nevezzük inkább polgármester-fejlesztési hozzájárulásnak. A legszembetűnőbb különbség a kettő között, hogy amíg az előbbi részben a város fejlődését szolgálta, az utóbbi azért veszi ki a pénzt a családok zsebéből, hogy a polgármesternek és haverjainak jobb legyen. POHO címen természetesen senki sem fizeti ezt az adót, hiszen már említettem, nem legális adónemről van szó. Ez az adó be van építve a szemétdíjunkba, és ha a testület többsége nem áll ellen a polgármester erőszakosságának, akkor hamarosan a víz- és csatornadíjunkba is be lesz építve."

„Azt mondják még Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen. A város esetében mire lenne ez a fene nagy önzetlenség? Szerintem nem is az. A polgármester és segédei ebben az ügyben nagyot alakítottak, és ha az ember előveszi a józan ítélőképességét és elgondolkodik az ok-okozati összefüggéseken, akkor nem sok választási lehetősége marad. Én megtettem ezt és arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy ha valakik esküjükkal ellentétben saját városuk érdekeivel szemben idegen cégek érdekeit részesítik előnyben, akkor vagy bolondok, és ezért alkatlanok a feladatuk ellátására, vagy korruptak, akkor meg azért."

A képviselőtestület igen hosszadalmas vita után 2003. október 7-én hozott döntést a városi hulladéklerakó létesítéséről és a hulladékgazdálkodásról.

A döntést ebben az esetben is szavazás előzte meg - amelyet a vita lezárása után az ülés levezető elnöke, a sértett rendelt el.

A szavazás eredményeként a 19 tagú testület 11 igen szavazattal 8 ellenében hozta meg a döntését, s döntöttek arról is, hogy a hulladékszállításra és gyűjtésre nem írnak ki pályázatot.

A terheltnek, mint a környezetvédelmi bizottság külsős tagjának az volt az álláspontja, a döntés nem volt jogszerű, mert nem került sor pályázat kiírására, annak ellenére, hogy az Rt. ajánlatot tett arra, pályáztatás esetén 20 %-kal csökkenti a szemétdíjat.

Ez az ajánlat azonban hivatalosan nem került benyújtásra a polgármesteri hivatalhoz.

A terhelt szerint a pályáztatás elmaradása a polgármesternek róható fel, mivel nem engedte, hogy a szakbizottságok elmondják álláspontjukat, s az indította őt a cikk megírására.

A sértett az újság azon számát, amiben a cikk megjelent, 2004. július 20. napja után kapta kézhez. 2004. augusztus 12-én mint magánvádló joghatályos magánindítványt terjesztett elő.

Az eljáró bíróságok jogi indokolásának lényege szerint az inkriminált cikkben a terhelt nem csupán a véleményének adott hangot, hanem olyan becsület csorbítására alkalmas tényeket is állított, amelyek a sértettet bűncselekmény elkövetésével hozták összefüggésbe. Ekként pedig ezek a tényállítások a rágalmazás törvényi tényállásának elemeit is kimerítik.

* * *

A jogerős ügydöntő határozatok ellen védője útján a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelynek eljárásjogi alapjaként a Be. 416. § (1) bekezdésének a) és c) pontját jelölte meg.

Indokai szerint az eljárási szabálysértés azzal valósult meg, hogy a Megyei Bíróság a Városi Bíróság 1.B.108/2006/11. számú ítéletének hatályon kívül helyezése során a 2006. július 1. napjától hatályos új büntetőeljárási rendelkezéseket visszamenőleges hatállyal alkalmazta, amikor az elsőfokú bíróságot arra hívta fel, hogy az ügy iratait a Be. 501. § (1) bekezdés a) pontja alapján küldje meg az ügyésznek.

Az e felhívásnak megfelelően megismételt eljárásban a bíróság törvényes vád hiányában járt el, hiszen az elkövetés időpontjában, 2004. július 16-án az ügyésznek nem volt jogalapja a vádemelésre.

További eljárási szabálysértésként értékelte, hogy az immár közzéadás eljárásban a nyomozás folytatására irányuló panaszát a városi ügyész és nem a felettes ügyész bírálta el, amellyel - álláspontja szerint - az ügyész a jogorvoslati jogát súlyosan sértette.

A büntető anyagi jogsértést illetően a terhelt lényegében már az alapeljárás során is hangoztatott védekezését ismételte meg. Nevezetesen az inkriminált cikkben csupán a véleményét fejtette ki, azonban az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI.24.) AB határozatában foglaltak figyelmen kívül hagyásával az eljáró bíróságok mégis megállapították a bűnösségét.

Ezen túlmenően a másodfokú bíróság téves, iratellenes jogalaphól vont következtetést a bűnösségére. Az olvasói levelében ugyanis nem állította, nem is utalt rá, hogy a sértett pénzt kapott volna. Írása a „polgármesternek és haverjainak jobb legyen” kitételt tartalmazta.

Az indítvány a támadott ítéletek megváltoztatására és bűncselekmény hiányában történő felmentésre irányult.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában a terhelti indítványt részben a törvényben kizártnak, a bűnösség kérdésében pedig alaptalannak tartotta. Eljárási szabálysértést sem látott megállapíthatónak.

Indítványozta ezért, hogy a Legfelsőbb Bíróság annak ne adjon helyt; és a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn. (BF.1059/2010.)

A védő és az ügyész indítványait a Be. 425. §-a szerint megtartott nyilvános ülésen is fenntartották.

A védő felszólalásában kitért arra, hogy időközben a cikk alapját képező, hulladékszállításra vonatkozó szerződés érvénytelenségét a polgári bíróság nem jogerősen megállapította, ami a vád tárgyát képező írás valós tartalmát igazolja.

* * *

A felülvizsgálati indítvány a következők miatt részben a törvényben kizárt, érdemben pedig alaptalan.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre külön eljárási szabályok vonatkoznak.

A felülvizsgálat csak a Be. 416. § (1) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okokból, és kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján vehető igénybe. A Be. 423. §-ának (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás az irányadó, a tényállás felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Mindez azt jelenti, hogy a Legfelsőbb Bíróság azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, kizárólag az ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálhatja. Azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben

nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania.

A nyomozati szakban megvalósult esetleges eljárási szabálysértések, az ítélet megalapozatlanságát jelentő, a Be. 351. §-ának (1) bekezdésében szereplő eljárási szabálysértések a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában konkrétan, tételesen felsorolt eljárási szabálysértések között nem szerepelnek. Felülvizsgálati okot tehát nem képezhetnek.

A törvényes vád hiányával kapcsolatos eljárási szabálysértés az ügyben nem valósult meg. E körben a Baranya Megyei Bíróság 3.Bf.35/2007/6. számú 2007. április 17. napján meghozott hatályon kívül helyező végzésében kifejtett indokok minden tekintetben helytállóak.

Elkerülte az indítványozó figyelmét a Be. 496. §-ának a módosítással nem érintett azon előírása is, miszerint az ügyész a vád képviseletét a magánvádlótól az eljárás bármely szakaszában átveheti, mely rendelkezésre figyelemmel valójában nincs is jogi jelentősége annak, hogy a vádképviselet átvételére milyen okból került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a bűnösség kérdésében is az első- és másodfokú bíróság jogi indokaival értett egyet.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt az írását „POHO” címmel adta közre. E cím a cikk tartalmából megítélhetően a „polgármester-fejlesztési hozzájárulás” szavak első két szótagjának összevonásából keletkezett és egy olyan új illegális adónemet takar, amelyet rejtett módon, a szemétdíjba beépítve, a „fű alatt” fizettetnek a város polgáraival, a polgármester erőszakosságának köszönhetően.

A cikk további részében a terhelt azt állítja, hogy szemben a már megszűnt TEHO-val, ami legalább részben a város fejlődését szolgálta, a POHO azért veszi ki a pénzt a családok zsebéből, hogy a „polgármesternek és haverjainak jobb legyen”.

Ebből arra a következtetésre jut, ha a polgármester és haverjai az esküjükkel ellentétben saját városuk érdekeivel szemben idegen cégek érdekeit részesítik előnyben, ezt csak két okból tehetik: vagy bolondok, vagy korruptak.

Helyesen ismerték fel az eljárási bíróságok, hogy a terhelt az írásában olyan tényeket állított, illetve olyan tényre utaló kifejezéseket használt, amelyek becsület csorbítására alkalmasak.

Az inkriminált újságcikkben - annak a címét is ide értve - a terhelt némileg burkoltan ugyan, de lényegében azt hozza az olvasók

tudomására, hogy a polgármester hivatali helyzetével visszaélve, azért, hogy magának és haverjainak előnyt szerezzen, szemétdíj címén illegális adót fizettet a város polgáraival, akiknek ezzel hátrányt, anyagi kárt okoz.

Az okozati összefüggés kapcsán pedig arra a feltételes tényre utal, hogy a „polgármester és segédei” vagyis e döntés meghozói esetleg korruptak, megvesztegethetők.

Aligha kétséges, hogy az idézett kijelentések a közszereplő polgármesterrel szemben meghaladják a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határait; olyan tényállítások, amelyek az objektív értelmezés mellett becsületsértőek, hiszen – valóságuk esetén – a sértett ellen büntetőeljárás megindítására is alkalmasak.

A megismételt eljárásban a bíróság a terhelt védekezésének és a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglalt útmutatásnak megfelelően valóságbizonyítást is folytatott.

Ennek eredményeként megállapította; nem merült fel olyan adat, amely igazolta volna, hogy a polgármesternek, avagy a testületi döntést még támogató, a cikkben „haverjainak” titulált személyeknek a pályáztatás elmaradásából közvetlen előnye származott volna.

Rögzítették az eljárás bíróságok azt is, hogy a polgármester közgyűlési magatartásának a jogszerűsége, illetve az ott hozott határozat törvényessége ellen a terhelt, továbbá egyetlen képviselő sem élt jogorvoslattal a Közigazgatási Hivatalnál, és ebben a körben büntetőjogi felelősség megállapítására sem került sor.

Valóságbizonyítás esetén csupán a bebizonyított valóság zárhatja ki az elkövető büntethetőségét. Miután ez a jelen ügyben sikertelen maradt, a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jogszabályok sérelme nélkül került sor.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt; a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján a hatályukban fenntartotta.

E végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

Budapest, 2010. április 13.

Dr. Édes Tamás s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya
s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A kiadmány hitelél:

bíróági tisztviselő
MTné